

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Institut sociologických studií
Katedra veřejné a sociální politiky

Hodnocení vedoucího diplomové práce

Název práce: **Zdravotní stav nezaměstnaných v předdůchodovém věku**

Autor: **Lukáš Müller**

U Lukáše Müllera oceňuji volbu tématu, s kterým mne oslovil jako možného vedoucího práce. Během své bakalářské práce se pohyboval na jednom z úřadů práce a zřejmě si všiml, že zdravotní stav dlouhodobě nezaměstnaných ve vyšších věkových skupinách je horší než obvykle. Význam a determinanty tohoto problému jsou také v možném úzkém vztahu k realitě posunu věku odchodu do důchodu. Ve skupině 50letých se z epidemiologického hlediska začíná objevovat řada chronických nemocí. Determinanty zdraví a nemoci nesouvisí jenom se životním stylem, ale také s typem a podmínkami vykonávané práce. To jsou další proměnné ve hře.

Rozsah empirických výzkumných možností diplomové práce je přitom limitován. Volily jsme tedy nákladově méně náročnou metodickou kombinaci dotazníku a rozhovorů v rámci případové studie několika desítek představitelů rizikové skupiny dlouhodobě nezaměstnaných se změněným zdravotním stavem. Základní informace o struktuře celé sledované věkové skupiny kolem 50 let poskytla statistická data vybraného Úřadu práce v Teplicích.

Studovaná věková skupina je v kontextu demografických proměn a úvah nad důchodovými reformami také předmětem mezinárodního zájmu OECD, WHO. Chronické nemoci totiž zrovna nepatří mezi rizikové faktory, které by byly společností kontrolovány v uspokojivé míře. O to více zajímavá situace je nepochybně v zemích, kde probíhá po roce 1990 řada transformačních změn, projevujících se také v proměnách trhu práce a v samotných pracovních podmínkách ve vztahu k bezpečnosti a zdraví při práci. Především pak existence různých forem práce v rámci šedé ekonomiky nebo i forem obcházení nákladnějšího řešení

problémů bezpečnosti a zdraví při práci, představují do jisté míry formu nedostatečně vnímaných zdravotních rizik.

Výsledky práce Lukáše Müllera potvrdily naše počáteční hypotézy o tom, že zdravotní stav je vedle více veřejně vnímané skutečnosti kvalifikace a vzdělání také významnou determinantou uplatnění na pracovním trhu. Současně však také vedou k navazujícím otázkám se vztahem k různým možnostem ex post a ex ante řešení souvisejících příčin a důsledků. Výsledky přinejmenším poukazují na potřebu věnovat zvýšenou pozornost výzkumu v této oblasti.

Vedle krátkodobých procesů, které jsou předmětem této práce, však podle mého názoru mají mnohem větší význam reflexe problémů dlouhodobého charakteru, kterým není v současné české společnosti přisuzována odpovídající významnost. Jde o dlouhodobé efekty zdraví a nemoci u rizikových skupin ve vztahu k aktuálním představám o fungování trhu práce. Přílišný důraz je v tomto ohledu kladen na ekonomické aspekty, přičemž negativním externalitám dlouhodobého charakteru (oblast bezpečnosti a zdraví při práci) bude nutné věnovat podstatně větší pozornost, stejně jako různým typům segmentů pracovního trhu vedle jakési priority zájmu o trh práce s co možná největším ziskovým výsledkem. Otázkou je ovšem za jakou budoucí cenu. V práci Lukáše Müllera jsou tyto vztahy uvažovány. Nejde tedy jenom o prostá zjištění počtů dlouhodobě nezaměstnaných a o jejich aktuální situaci, ale jde o komplexnější pohled také na dlouhodobé efekty a společenský kontext. Z takto pojaté práce bylo možné mimo závěrů formulovat i některé další výzkumné otázky, které mohou být podnětem pro další směřování rozvoje poznatků.

Práci Lukáše Müllera považuji z pohledu jejího vedoucí za zdařilý příspěvek k rozvoji našeho poznání v uvedené oblasti. Navrhuji práci hodnotit jako výbornou. Z mého pohledu bych uvažoval i o možné pochvale za takto zpracovanou diplomovou práci.

MUDr. Petr Háva, CSc.

21.1.2010